

מבנה ארגון ותפעול
מערך האחזקה בצבא מצרים
במלחמת יום-הכיפורים

מבנה ארגון ותפעול מערך האחזקה בצבא מצרים (55)

- מטרת פרק זה לספק מידע שקשה למוצאו בנושא מערך החימוש של צבא מצריים במלחמת יום הכיפורים בהשוואה לצה"ל.
1. הציוד המודרני הרב והמיכון הטכני המסופק לצבא מצריים חייבו את המצרים לבנות מערך אחזקה בעל ידע וכושר ביצוע טובים ככל הרמות.
  2. האחזקה של אפסניה בצבא המצרי כולל: אחסנה, טיפול מונע, תיקונים חילוץ, שיקום והסבה.
  3. העקרונות שהינחו את המצרים בבניית מערך האחזקה:-
    - א. צמצום שטחי הפעולה של החילות והכוונתם לאפיקים מקצועיים מוגדרים (בניית מנהלות מקצועיות).
    - ב. שחרור הדרג הלוחם מדאגות לבעיות אחזקה.
    - ג. ארגון ובניית יחידות אחזקה בעלות ניידות גבוהה והצמדתן לכוחות הלוחמים.
  4. המצרים יחסו חשיבות רבה לבניית מערך אחזקה טוב ויעיל ונתנו למערך זה כח אדם מובחר. רוב הקצינים הטכניים ברמות השונות, הינם מהנדסים או טכנאים.

ארגון ומבנה

5. מבנה מערך האחזקה בצבא מצרים:-

א. ברמת המטכ"ל:-

- 1) ראש האגף הטכני:-
  - א) כפוף פיקודית לרמטכ"ל צבא מצרים, מתואם ע"י ראש אגף אפסנאות של צבא מצרים.
  - ב) האגף הטכני (56) במטכ"ל של צבא מצרים כולל את המחלקות הבאות:-
    - * מחלקת לקביעת מיפרטים טכניים והוצאת הוראות הסבה.
    - * מחלקת פרסומים.
    - * מחלקת ביקורת ומחקר.
    - * שרותים טכניים (רכב ורק"ם).
  - ג) במטכ"ל ישנם מתקני שיקום שכל אחד מהם מיועד לשיקום ציוד מסוים.

(55) מתוך סקירת מודיעין מיוחדת מס' 40/75, מבנה, ארגון ותפעול מערך התחזוקה בצבא מצרים ניסן תשל"ח, אפריל 1975, אגף המודיעין 651/0040.

(56) בצה"ל מפקדת קחש"ר.

(ד) הספקת חלקי החילוף ומכללים נעשית ממתקני המטכ"ל לארמיות
או לדביזיות, בהתאם לתקנים וליחידות החישוב הקבועות,
כדוגמת מצל"ח בצה"ל. מצל"ח הינו גוף מטכ"לי שמתואם
ע"י המטכ"ל ולא על ידי חיל החימוש.

(2) ראש מנהל נשק ותחמושת:-

(א) כפוף פיקודית ומקצועית לראש האגף הטכני: מתואם ע"י ראש
אגף אפסנאות בנושא ההקצבות.

(ב) פירוט יתר של מינהל הנשק והתחמושת.

ב. ברמת הארמיה:-

(1) ראש ענף טכני:-

(א) כפוף פיקודית למפקד הארמיה; מקצועית כפוף לראש האגף הטכני
במטכ"ל; מתואם ע"י ראש עניני המנהלה הארמיוני בנושאים
הבאים:-

- * קביעת מקומות פריסה ודילוג כוחות האחזקה.
- * קביעת צירי אספקה ופינוי.
- * קביעת סדר ותנועה.
- * קביעת שיטת אבטחה.

(2) הענף הטכני בארמיה מורכב מ:-

(א) מדור תכנון (לא קיים בצה"ל).

(ב) מדור אספקה (קיים בצה"ל ק' אספקה).

(ג) מדור בחינה וביקורת (לא קיים בצה"ל).

(ד) מדור אחזקה ופינוי (קיים בצה"ל ק' אחזקה).

(ה) מדור רכב (קיים בצה"ל ק' רכב).

(ו) מדור רק"מ (קיים בצה"ל ק' רק"מ).

ג. ברמת הדביזיה/ החטיבה - מערך האחזקה ברמת הדביזיה/ החטיבה בנוי
בדומה למערך הארמיוני, כלומר בכל רמה מופיעים אותם נציגים של
החילות המתחזקים.

6. תפקידי המדורים:-

א. מדור תכנון:-

- (1) השתתפות בסיוורים ובתכנונים אופרטיביים.
- (2) הערכת הדרכים והכנת משימות האחזקה השנתיות של הארמיה.
- (3) שליטה במלאי הארמינוני והכנת תחזית ותכנית השלמה, תקנים ורענון המלאי.
- (4) הכנת תכנית לקורסים והשתלמויות כ"א.

ב. מדור אספקה:-

- (1) עדכון ושליטה ברמות המלאי.
- (2) עדכון ושליטה בדרגי התיקון.
- (3) קביעת נוהל ושיטת הוצאת והחזרת חלקים ומיכללים בכל עת ובכל צורות הקרב.
- (4) נוהל אחזקה וטיפול בחלקים ובמיכללים.

ג. מדור בחינה וביקורת:-

- (1) קביעת נוהל ושיטת בחינה של רכב ורק"מ.
- (2) עריכת ביקורות יזומות וביקורות מתע.
- (3) הוצאת נוהלי ביקורת בכל רמה.

ד. מדור אחזקה ופינוי:-

- (1) ביצוע טיפול מונע ברכב.
- (2) ביצוע ביקורת תקופתית ושנתית.
- (3) ביצוע תיקונים בסיסיים, שאינם ברמת הדביזיה.
- (4) ביצוע שינויים טכניים והתאמת כלי רכב ורק"ט למשימות מיוחדות.
- (5) ביצוע חילוץ ופינוי רכב ורק"מ.

אחזקה

כללי

7. פעולות האחזקה נחלקות לדרגים, שעל כל אחד מהם מוטלת משימת אחזקה המתאימה לאמצעי האחזקה העומדים לרשותו (באופן כללי, דומה מאד למערך האחזקה הצה"לי). אמצעי אחזקה הנמצאים בכל רמה, הינם בהתאם לתקנים הנקבעים לכל עוצבה/ יחידה בהתאם למבנה ולמשימה שלה. בדרג הנמוך (גדוד ודרגים נמוכים יותר) מבצעים רק טיפול מונע ותיקונים קלים.

8. אמצעי האחזקה:-

- א. כח אדם מקצועי.
- ב. ציוד כתי מלאכה וכלי עבודה.
- ג. חומרים, חלקי חילוף ומיכללים.
- ד. אמצעי חילוץ וגרירה.

9. להלן טבלת היחידות שבמערך האחזקה ביחידות השונות:-

מס"ד	הרמה	הדרג	היחידות	הקבלה בצה"ל
	א	ב	ג	ד
1.	מטכ"ל	אגף טכני כולל מינהלת נשק ותחמושת	1. כסיסיי אחסנה לרכב לרק"מ וגרורים 2. כסיס אחסנה לנשק ותחמושת 3. כסיסי אחסנה לחלקי חילוף ומכללים. 4. בתי מלאכה בסיסיים לרכב רק"מ. 5. מתקני שיקום, רכב, רק"מ, נשק ותחמושת	מצל"ח. בסיס תחמושת מדת"ח בצה"ל. מצל"ח בצה"ל. משאו"ת, מרכז שיקום ואחזקה. משאו"ת.
2.	ארמיה	א. ענף טכני. ב. ענף נשק ותחמושת	1. סדנאות רכב ורק"מ ארמיות 2. סדנאות רכב/רק"מ במסגרת דיביזית. 3. סדנאות נשק ותחמושת. 4. מחסנים לחלקי חילוף ומכללים נשק ותחמושת.	יחש"מ עורפי. גש"חים. סדנה יעודית. גש"חים.
3.	דיביזיה	א. ענף טכני. ב. ענף נשק ותחמושת.	1. סדנאות רכב ורק"מ. 2. סדנאות לנשק ותחמושת. 3. מחסנים לרמות מלאי, חלקי חילוף ומיכללים. 4. מחסנים לנשק ותחמושת.	פלקדים בחרוס. פלי בסיסית כגש"ח.
4.	חטיבה	א. מדור טכני. ב. מדור נשק ותחמושת.	1. סדנא חטיבתית לרכב ורק"מ 2. רמת מלאי חלקי חילוף. 3. סדנת נשק ומחסן תחמושת.	לא קיים. יורד מרמת הגש"ח. פלקדים עצמאיים לחטי.

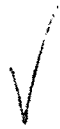
10. בחילות היעודיים יש יחידות אחזקה עצמאיות, בדומה ליחידות האחזקה בארמיות.

11. דרגי תיקון:

א. דרגי התיקון המתבצעים ע"י כל רמה הם:-

(1) במטכ"ל:-

- (א) תיקונים יסודיים ברכב וברק"מ, כולל פירוק רכב ורק"מ
והרכבתו מחדש (בצה"ל נעשה במשאו"ת או בסדנאות מיוחדות).
(ב) התיקונים והשיקום ברמת המטכ"ל נעשים כדר"כ בסדרות.
(ג) התיקונים נעשים בבתי מלאכה וסדנאות נייחים.

(2) בארמיה / בדביזיה:-

- (א) ביצוע תיקונים יסודיים כולל החלפת מיכללים ותת-מיכללים. (נעשה בצה"ל ביחידות חימוש עורפיות וקדמיות).
- (ב) ביצוע טיפולים וביקורות שנתיים.
- (ג) ביצוע שינויים ברכב/רק"מ והתאמתם למשימות מיוחדות (בצה"ל נעשה ברמת יחש"מ).

(3) בחטיבה

- (א) ביצוע תיקונים והחלפת תת-מיכללים ומיכללים במקרים מיוחדים (לא נעשה בצה"ל).
- (ב) ביצוע ביקורות וטיפול מונע.

(4) כגדוד:-

- (א) ביצוע תיקונים קלים תוך החלפת חלקים בודדים (משך התיקון המבוצע כגדוד לא יעלה על 3-4 שעות) (נעשה בצה"ל בזמן מלחמה במגבלה של עד חצי שעת תיקון).
- (ב) ביצוע טיפול מונע.

12. שיטת ביצוע התיקונים משתנה בהתאם למצבי הקרב השונים.

עקרונות האחזקה והפינוי כלחימה

13. בזמן קרב קיימת אפשרות לחגבר את הגדודים בכח אדם ובאמצעים לביצוע אחזקה.

14. סדר עדיפות לאחזקה ופינוי בקרב:

- א. טיוב ליחידות המשנה בכ"א ובאמצעים לתיקון הרכב/רק"מ במקום בו ארע הקלקול.
- ב. פינוי רכב/רק"מ מקולקל למקום מסתור.
- ג. איסוף רכב/רק"מ, שלא ניתן לתקן במקום לאזור איסוף והכנתו לפינוי לסדנא של דרג חטיבתי ומעלה.

15. פינוי הרכב/רק"מ מתבצע מיחידות המשנה באמצעים הבאים:-

- א. טנקי חילוץ שברשות גדודי טנקים (לא קיים בצה"ל ברשות הגדוד אלא ברשות האוג' / חט' בחרוס בלבד).
- ב. טנקי חילוץ, טנקי גרירה ורכב חילוץ שבדשות החטיבות (בצה"ל קיים בחטיבות רכבי חילוץ כבד).
- ג. טנקי חילוץ ורכב חילוץ של סדנאות הדביזיה והארמיה.

16. סדר הפיננסי הינו כדלקמן:-

- א. אל נקודת איסוף הרכב (מאחורי העמדה הקדמית) המקולקל של החטיבה, באמצעות רכב הפיננסי של הגדוד/החטיבה.
  - ב. פיננסי רכב/רק"מ מנקודת איסוף רכב מקולקל חטיבתית אל נקודת האיסוף הדביזיונית או הארמיונית, באמצעות רכב אורגני של סנאות הדביזיה או באמצעות רכב שרות כללי החוזר אחורה.
17. כעקרון, מוטלת אחריות האחזקה והפיננסי על הדרג הגבוה, כלומר הרמה הגבוהה יותר אחראית לתחזק את הרמה הנמוכה ממנה.

מיקום יחידות האחזקה והפיננסי

- 18. הדרג הראשון של האחזקה והפיננסי של גדוד/חטיבה נמצא בדר"כ מאחורי הדרג הלוחם הראשון, או יחד עם הדרג הלוחם השני. מיקום זה מאפשר אחזקה צמודה ומהירה של הדרג הלוחם ומקטין את מרחקי הפיננסי (ראה כהשוואה בפרק תורת חיל החימוש בקצרה, סכימה לפריסת דרגי האחזקה).
- 19. דרג האחזקה השני מתמקם בעורף, כאשר מרחק המיקום מהדרג הלוחם הראשון בדר"כ כדלקמן:-
  - א. בדרג גדוד - 3-4 ק"מ.
  - ב. בדרג חטיבה - 10-15 ק"מ.
  - ג. בדרג דביזיה - 20-25 ק"מ.
  - ד. בדרג ארמיוני קדמי - 25-40 ק"מ.
  - ה. בדרג ארמיוני עורפי - 40-60 ק"מ.
- 20. במבצעים מיוחדים (כגון עלייה) מתקצרים מרחקים אלה.
- 21. לצורך שליטה על פריסה רחבה, כמפורט לעיל, מתבצעים:-
  - א. סיור ולימוד שטח הפעולה/הקרב.
  - ב. הוצאת פקודות והוראות ברורות לכל הדרגים.
  - ג. קיום קשר הדוק עם כל הדרגים הפועלים בגזרה.
- 22. המיקום והשליטה משתנים בהתאם לצורות הקרב ופני השטח.

23. התנאים המשפיעים על בחירת מיקום פריסת יחידות האחזקה:
א. שטח המאמשר פיזור ופעילות יחידות האחזקה באופן סדיר.
ב. דרכים לצורך פינוי ודילוג.
ג. מחסות טבעיים.

מבנה סדנאות חטיבתיות

24. סדנת רכב/רק"מ חטיבתית חי"ר בנויה כדלקמן: (ראה בהשוואה לפלס"ד בגש"ח בפרק האחזקה בצה"ל - תורת חיל חימוש).
א. מפקדת סדנה הכוללת:
(1) מפקד.
(2) בקרה טכנית (לא קיים בצה"ל. קיימת מערכת ת"פי, מערכת תכנון ופיקוח בסדיר, לא בחרוט).
(3) מנהלה מקומית (לא קיים בצה"ל).
ב. מחלקת תיקון רכב (קיים בצה"ל).
ג. כיתת חשמל (קיים בצה"ל).
ד. מחלקת תיקון רק"מ (קיים בצה"ל).
ה. כוחות חילוץ (קיים בצה"ל).
ו. מחסנים לחומרים, חלקי חילוף וכלי עבודה (קיים בצה"ל).
25. מצבת כח אדם בסדנא חטיבתית חי"ר מונה כ-81 איש, מתוכם שלושה קצינים.
26. כמות הרכב בסדנא חטיבתית: (בצה"ל כ-40 כלי רכב בפלס"ד).
א. רכב 4x4 1/2 טון - 1 ממותקן בקשר.
ב. רכב 4x4 1/2 טון - 2
ג. רכב 4x4 1 טון - 2
ד. רכב 4x4 3 טון - 3
ה. מיכלית מים 4x4 - 1
ו. רכב 4x4 לחילוץ קל - 1
ז. רכב 4x4 לחילוץ בינוני - 2

27. הספק טיפול האחזקה של סדנא חטיבתית: - (ראה כהשוואה לפלק"ד כפרק תורת חיל חימוש)

א. תיקון שוטף של כ-10-8 כלי רכב ליום.

ב. תיקון שוטף של כ-3-2 טנקים ליום.

טיפול מונע ברכב/רק"מ

28. קיימים ארבעה סוגי טיפול ובדיקה ברכב/רק"מ: -

א. בדיקה וטיפול מס' 1 - מבוצעת ע"י הנהג בכל פעם שהרכב/רק"מ יוצא וחוזר מנסיעה. הטיפול והבדיקה נמשכים ברכב כשעה אחת וברק"מ כ-4-3 שעות. הבדיקה והטיפול כוללים נקיון ובדיקת שמן ומים.

ב. בדיקה וטיפול מס' 2 - טיפול זה מבוצע ברכב לאחר נסיעה של 1000-900 ק"מ. ברכ"מ - לאחר 25-20 שעות מנוע. הבדיקה והטיפול כוללים שטיפה וניקוי יסודי, סיכה וחיזוק ברגים. הטיפול מבוצע ע"י הצוות והנהג בסיוע חוליית אחזקה של הגדוד/חטיבה.

ג. בדיקה וטיפול מס' 3 - הטיפול מבוצע ברכב לאחר נסיעה של כ-3000-2500 ק"מ. ברכ"מ כל חמישים שעות מנוע. משך זמן הטיפול בטנק הוא כ-14-12 שעות ומבוצע ע"י הצוות והנהג בסיוע חוליית אחזקה מהסדנא. טיפול זה כולל סיכה, החלפת שמנים, בדיקת הגה ומעצורים ברכב בלבד.

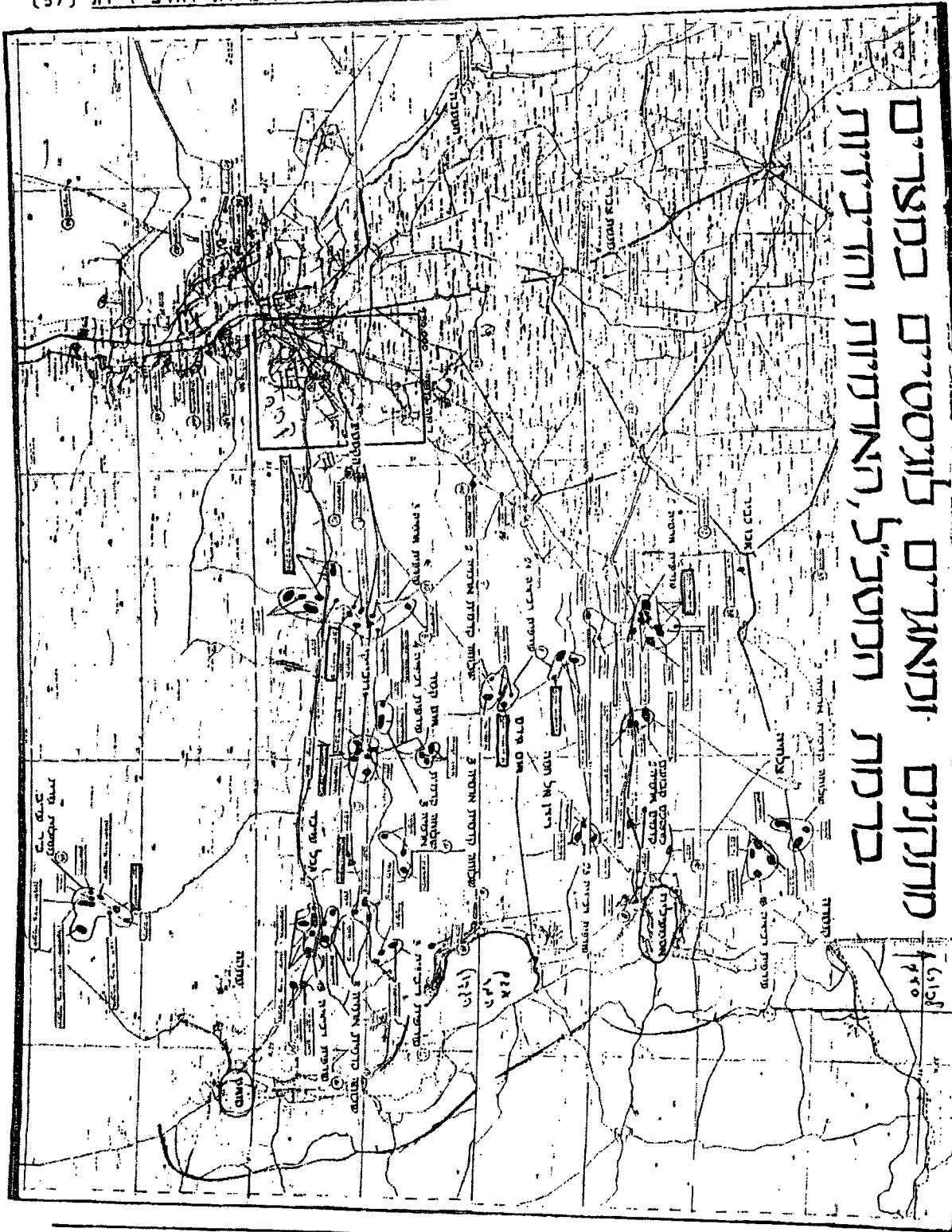
ד. בדיקה וטיפול מס' 4 - הטיפול מבוצע בכלי הרכב לאחר נסיעה של 6000-5500 ק"מ ומשך הטיפול כ-14 שעות. טיפול זה כולל בדיקה כללית, ניקוי ראש מנוע, פירוק גלגלים, בדיקת סרנים, סיכה והחלפת שמנים ומסנון אויר. ברכ"מ מבוצע הטיפול לאחר 250 שעות מנוע. הבדיקה, הטיפול והתיקונים מבוצעים ע"י סדנא חטיבתית/ דביזונית/ ארמיונית.

29. הטיפולים הנ"ל נקבעו לפי הדוקטוריונה הסובייטית ותואמו לרמת כח האדם המקצועי בצבא מצריים.

* כיצד נראית כל מסגרת טכנית מרמת החטיבה ועד רמת המטכ"ל, מצורפת בהמשך.

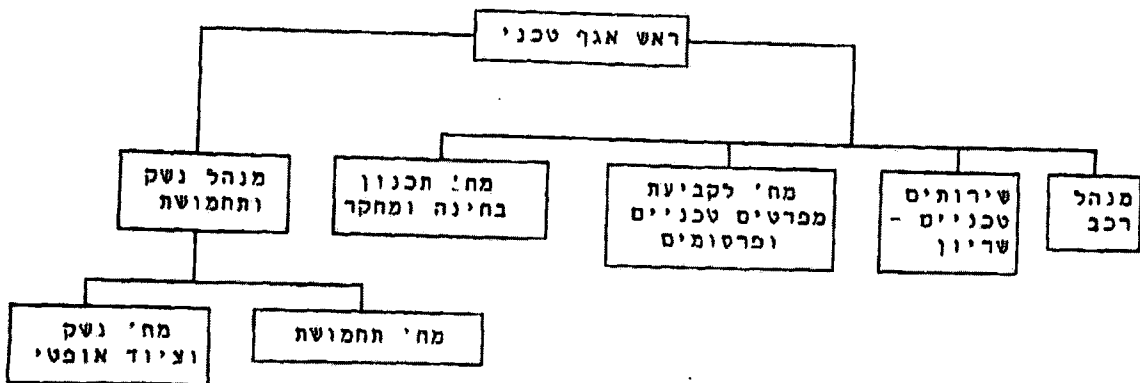
* כן מצורפת מפה (מס' 11) ובה פיזור של מתקנים ומאגרים לוגיסטיים במצריים ברמת המטכ"ל, הארמיות והדביזיות, בהמשך מבנה סכמתי של מערך לוגיסטי בדביזיה ובחטיבה.

מפה מס' 11 מתקנים ומאגרים לוגיסטיים במצרים ברמת המטכ"ל הארמיות והדביזיות (57)

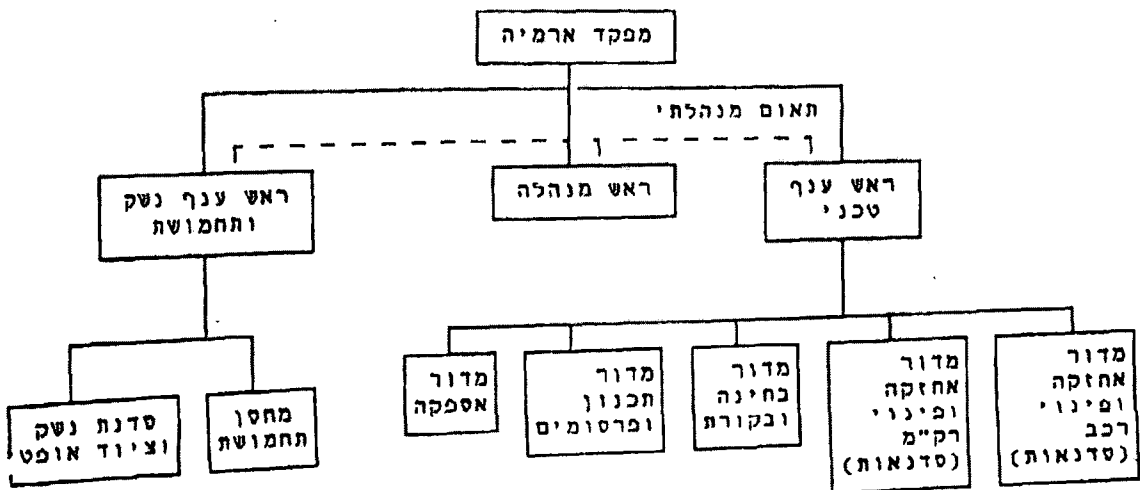

(57) מתוך תקירת מודיעין מיוחדת מס' 40/75 מכנה ארגון ותפעול מערך התחזוקה במצרים.

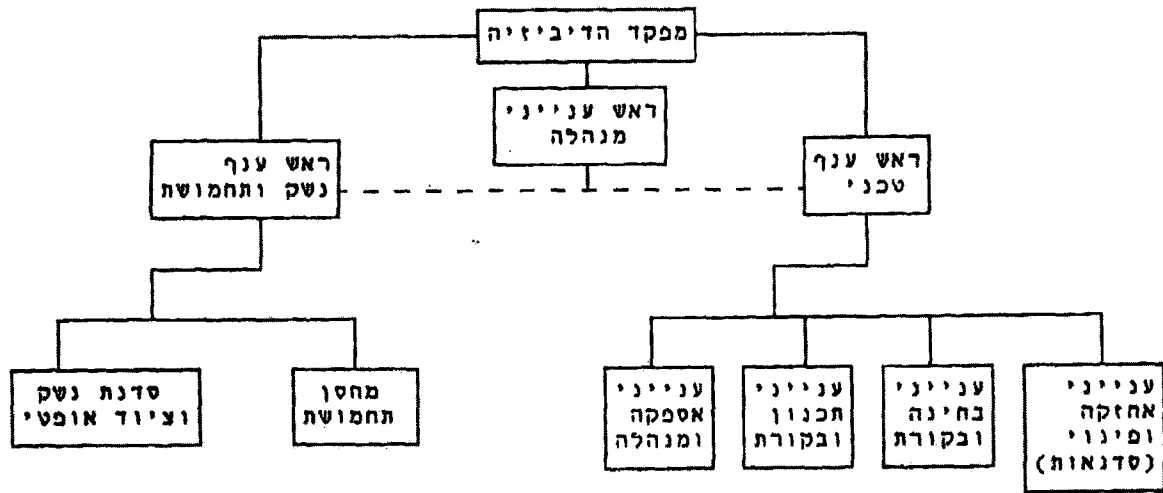
אגף טכני ב-מטכ"ל

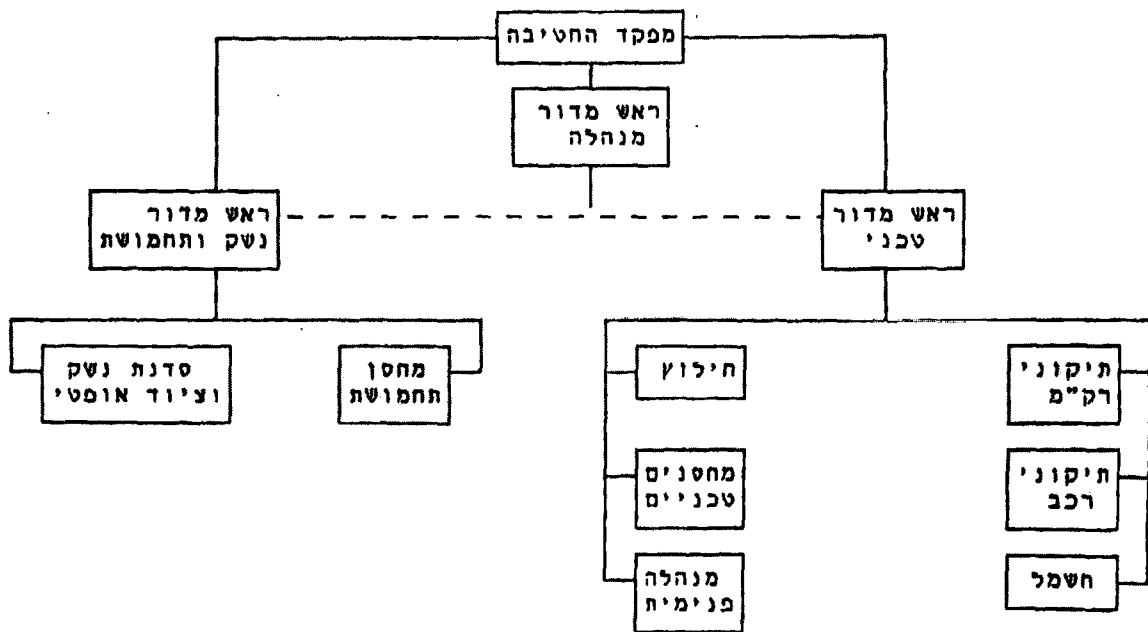
ענף טכני בארמיה

עניינים טכניים בדיביזיה

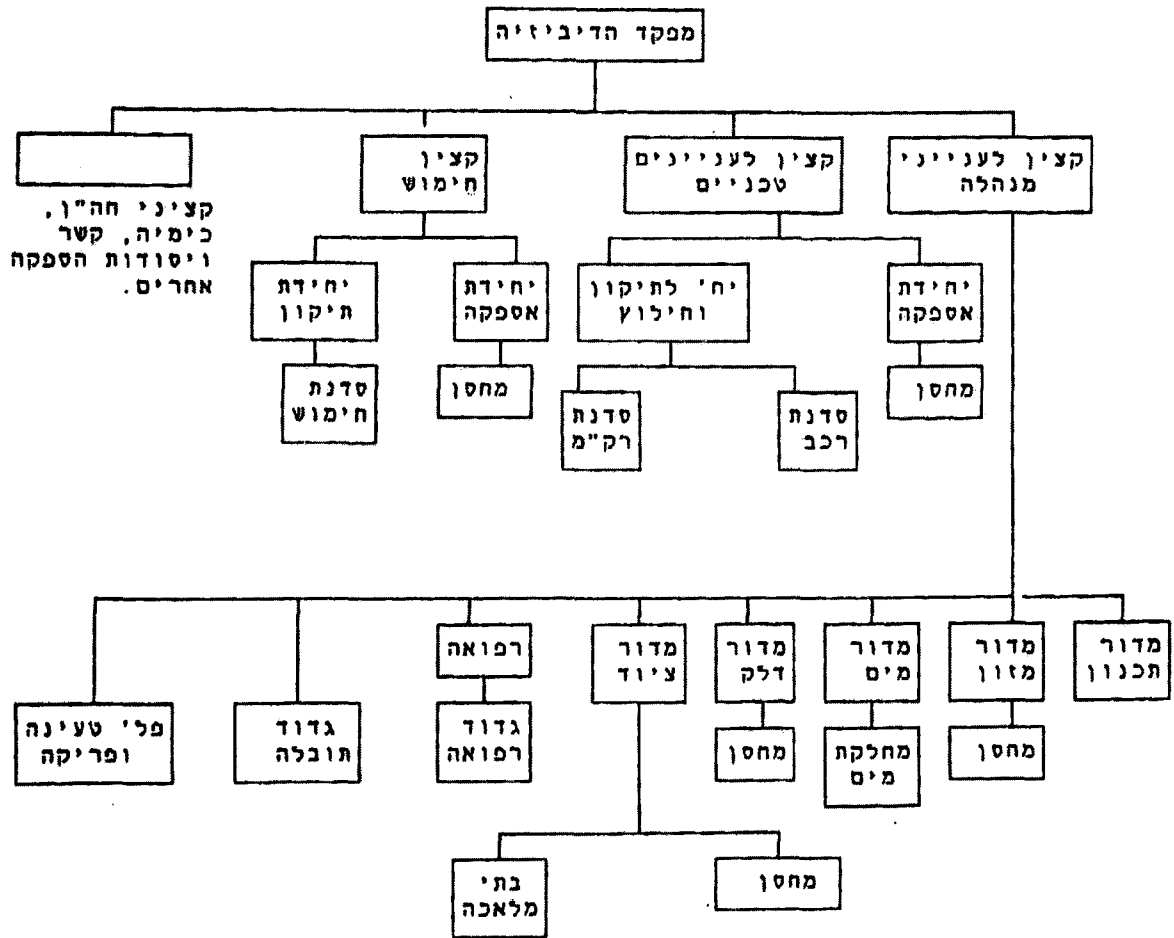

מדור טכני בחטיבה

מבנה סכמטי של מערך לוגיסטי בדיביזיה

מבנה סכמטי של מערך לוגיסטי בחטיבה

